

Wyrok z dnia 12 stycznia 2001 r.

II UKN 181/00

Warunkiem zastosowania art. 78 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) jako podstawy ustania prawa do świadczeń, jest ustalenie, że zmiany chorobowe powodujące poprzednio niezdolność do pracy ustąpiły na tyle, iż doszło do odzyskania zdolności do pracy.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Beata Gudowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2001 r. sprawy z wniosku Haliny S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o rentę, na skutek kasacji wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 stycznia 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 27 stycznia 1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. wstrzymał z dniem 1 lutego 1998 r. dalszą wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy wnioskodawczynie Halinie S. wobec odzyskania zdolności do pracy.

Po rozpoznaniu odwołania wnioskodawczynie od tej decyzji Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 13 lipca 1999 r. [...] oddalił odwołanie. Sąd ustalił na podstawie opinii biegłych lekarzy neurologa, ginekologa i psychiatry, że u wnioskodawczynie występują zmiany chorobowe w zakresie narządów ruchu, objawy klimakteryczne i zaburzenia lękowe uogólnione, jednak nie upośledzają one zdolności do pracy zgodnej z kwalifikacjami.

Apelacja wnioskodawczynie od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu

Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 19 stycznia 2000 r. [...]. Sąd Apelacyjny uzupełnił ustalenia Sądu pierwszej instancji stwierdzając, że wnioskodawczyni od 1993 r. pobierała rentę inwalidzką III grupy z tytułu schorzeń układu krążenia i ruchu. Aktualnie nie występują u niej schorzenia kardiologiczne zaś istnieje nadal choroba zwyrodnieniowa bez podrażnienia korzeni nerwowych. Pojawiło się schorzenie ginekologiczne i zmiany w stanie psychicznym, jednak schorzenia te nie upośledzają stanu jej zdrowia a wymagają jedynie leczenia zachowawczego. W postępowaniu apelacyjnym zażądano kolejnej opinii psychiatrycznej i biegły psychiatra po analizie dokumentacji medycznej nie stwierdził niezdolności do pracy wnioskodawczyni.

Wyrok ten zaskarżyła kasacją wnioskodawczyni i wskazując jako podstawy kasacji naruszenie prawa materialnego – art. 32 i 102 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 382 i 278 KPC – mające wpływ na wynik sprawy, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania. Uchybienie polega na tym, że Sąd Apelacyjny bez przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego kardiologa stwierdził, że aktualnie nie występują u wnioskodawczyni schorzenia kardiologiczne. Tymczasem zmiany w układzie krążenia były podstawą przyznania wnioskodawczyni prawa do renty, gdyż w orzeczeniu Obwodowej Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia w B. z dnia 25 października 1995 r. stwierdzono chorobę niedokrwinną mięśnia sercowego, zaburzenia rytmu serca, skurcze dodatkowe komorowe oraz dolegliwości wieńcowe. Biegli innych specjalności nie wypowiedali się o tych schorzeniach zatem ustalenia Sądu Apelacyjnego w tym zakresie są dowolne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia prawa materialnego – przepisów art. 32 i 102 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 104, poz. 267 ze zm.) - uzasadniany jest w kasacji tym, że wnioskodawczyni jest nadal niezdolna do pracy i spełnia wszystkie warunki określone w art. 32, nie było zatem podstaw do wstrzymania renty z mocy art. 102 ust. 1 pkt 2. Ten ostatni przepis stanowi, że wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli powstaną oko-

liczności uzasadniająca zawieszenie prawa do świadczeń lub ustania tego prawa. Zastosowanie tego przepisu jest konsekwencją zaistnienia warunków, które z mocy prawa powodują zawieszenie lub ustanie prawa do świadczeń, zatem przepisy określające te warunki powinny być powołane w przypadku uznania wstrzymania wypłaty świadczeń za uzasadnione. W tym przypadku podstawą prawną ustania prawa do renty był przepis art. 78 ustawy o z. e. p. Przepis ten stanowi, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Zmiana w prawie do renty z tytułu niezdolności do pracy, polegająca na ustaniu prawa do tego świadczenia, nastąpiłaby w przypadku wnioskodawczynie, gdyby wyniki badania lekarskiego dały podstawę do uznania braku niezdolności do pracy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego opinie biegłych lekarzy wydane w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji i w postępowaniu apelacyjnym dały podstawę do takiego ustalenia.

Ustalenie to jest w kasacji kwestionowane jako dokonane z naruszeniem przepisów postępowania. Zarzut ten okazał się uzasadniony. Wnioskodawczynie miała ustalone prawo do renty inwalidzkiej z powodu zmian chorobowych w układzie krążenia. Po kolejnym badaniu lekarskim orzeczeniem z dnia 25 października 1995 r. stwierdzono chorobę niedokrwinną mięśnia sercowego, zaburzenia rytmu serca, skurcze dodatkowe komorowe oraz dolegliwości wieńcowe, a także chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa. W uzasadnieniu tego orzeczenia podaje się, że utrzymujące się nadal dolegliwości wieńcowe kwalifikują badaną w dalszym ciągu do III grupy inwalidów. Ponieważ podstawą uznania wnioskodawczynie za niezdolną do pracy były zmiany w układzie krążenia, ustanie prawa do renty mogłoby nastąpić wówczas, gdyby zmiany te ustąpiły na tyle, że wnioskodawczynie odzyskałaby zdolność do pracy. Sąd Apelacyjny nie dysponował żadnym materiałem dowodowym pozwalającym na stwierdzenie, że u wnioskodawczynie nie występują aktualnie schorzenia kardiologiczne. W opinii wydanej przed Sądem pierwszej instancji biegli nie umieścili w rozpoznaniu zmian w układzie krążenia, co zresztą nie leżało w zakresie ich specjalności. W postępowaniu apelacyjnym biegły psychiatra powołał w opinii zaświadczenia lekarskie z rozpoznaniem między innymi niedotlenienia mięśnia sercowego, jednak w uzasadnieniu opinii wypowiedział się tylko co do schorzeń psychiatrycznych.

Ustalenia co do odzyskania zdolności do pracy nastąpiły z naruszeniem art. 382 KPC jako nie mające oparcia w materiale zebranym w postępowaniu. Dokonanie

takich ustaleń wymagało wiadomości specjalnych i zgodnie z art. 278 § 1 KPC należało zasięgnąć opinii biegłego lekarza kardiologa. Warunkiem zastosowania art. 78 ustawy o z. e. p. jako podstawy ustania prawa do świadczeń jest ustalenie, że zmiany chorobowe powodujące poprzednio niezdolność do pracy ustąpiły na tyle, że niezdolność do pracy nie występuje.

Uznając kasację za uzasadnioną Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

=====